

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

« 07 » 05

2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОДФП.06 ОСНОВИ СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ
НАВЧАННЯ**

напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта
Педагогічний інститут

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>04.58/18</u>	
<i>Жильцов</i> (підпис)	<i>Ж</i> (прізвище, ініціал)
« » »	20 <i>05</i> р.

Київ – 2018 рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФП.06 ОСНОВИ СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ
НАВЧАННЯ

напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта
Педагогічний інститут

Київ – 2018 рік

Основи суспільствознавства з методикою навчання: роб.навч.прог. [для студ. спец. 6.010102 «Початкова освіта»] / уклад. Вишнівська Н.В. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. – 23 с.

Розробник:

Вишнівська Наталія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол № 2 від 5 вересня 2018 року

Завідувач кафедри початкової освіти

 Г.Л. Бондаренко

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018 рік

© Педагогічний інститут, 2018 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта		
Змістових модулів – 4		Рік підготовки: 4-й	
		Семестр 7-й	
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи студента – 4 год.		10 год.	4 год.
		Семінарські	
		4 год.	4 год.
		Практичні	
		28 год.	8 год.
		Самостійна робота (підготовка до семестрового контролю)	
		40/30 год.	74/30 год.
		Модульний контроль 8 год.	
		Семестровий контроль: 30 год.	Семестровий контроль: 30 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розгляд сучасного стану та наукових концепцій суспільствознавчої освіти, зокрема в початковій освіті, забезпечення розвитку особистості, що керується гуманістичними нормами і цінностями, усвідомлює себе громадянином України та успішно самореалізується в сучасному українському суспільстві.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- усвідомлення концепції суспільствознавчої освіти, принципів формування «Суспільство-знання», способи їх втілення навчально-виховному процесі початкової освіти;
- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компоненту громадянської культури особистості;
- оволодіння дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни;
- усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя;
- створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента;
- реалізація виховного спрямування предмета з метою формування професійних рис і якостей особистості;
- формування готовності до творчої активності у професійній діяльності.

Навчальна дисципліна «Основи суспільствознавства з методикою навчання» спрямована на формування у студентів професійних компетентностей:

Загальні компетентності:

- *світоглядна* – наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, загальнокультурної ерудиції, широкого кола інтересів. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії, значущості для власного розвитку знань суспільствознавства з методикою навчання;
- *громадянська* – розуміння відповідальності перед суспільством і державою за свою професійну діяльність. Уміння діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю, поважати Батьківщину, її символіку, традиції, мову;
- *комунікативна* – вміння здійснювати комунікативну взаємодію у підсистемах «учитель-учень», «учитель-учитель», «учитель-батьки». Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя;
- *інформаційна* – здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань із основ суспільствознавства з методикою навчання. Здатність до ефективного застосування інформаційних технологій;
- *науково-дослідницька* – здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності. Здатність до самостійної професійної діяльності, пов'язаної з вирішенням педагогічних ситуацій;

- *самоосвітня* – здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного творчого педагогічного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Фахові компетентності:

- *організаційна* – здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати й оцінювати діяльність здобувачів освіти, проектувати формування їхньої соціальної і життєвої компетентностей;

- *психолого-педагогічна* – володіння психолого-педагогічними знаннями, знаннями із навчальної дисципліни, здатність добирати та застосовувати ефективні педагогічні технології навчання, враховуючи індивідуальні та вікові особливості молодших школярів;

- *методична* – володіння методами, прийомами і засобами формування у молодших школярів соціальної і життєвої компетентностей; здатність до вирішення фахових і методичних завдань; застосування на практиці професійних умінь і навичок для формування методичної культури, вирішення педагогічних ситуацій; ефективна організація та проведення навчальних занять; інтегрування перспективних педагогічних технологій для досягнення поставленої мети;

- *здоров'язбережувальна* – здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я і здоров'я учнів, створювати сприятливе здоров'язбережувальне освітнє середовище;

- *інтегративна* – готовність до інтеграції різних освітніх галузей із застосуванням сучасних освітніх технологій;

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- провідні світоглядні ідеї, положення, що складають основу системи світорозуміння, визначають ставлення людини до природи, суспільства, самої себе;
 - психолого-педагогічні, дидактико-методичні засади;
 - педагогічні технології та основні концепції їх впровадження;
 - методи і прийоми формування загальної наукової цілісної картини світу у молодших школярів, засвоєння норм і правил моралі;
- провідні світоглядні ідеї, положення, що складають основу системи світорозуміння, визначають ставлення людини до природи, суспільства, самої себе;
 - основні пам'ятки, заклади, діячів культури та мистецтва.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані **вміння**:

- будувати навчальне заняття як цілісну, складну, динамічну систему, основними складовими якої є організаційний дидактичний, психологічний, методичний, виховний та санітарно-гігієнічний аспект;

- організовувати професійну діяльність на уроці, яка передбачає: постановку доцільної та раціональної мети і завдань навчання; мотивацію спільної діяльності вчителя і учня, планування, діагностування, прогнозування, стимулювання навчання дитини;

- використовувати правила бережливого ставлення до природи, що обумовлюють первинну соціалізацію молодшого школяра;

- формувати потреби до пізнання світу та людини в ньому як соціальної та біологічної істоти;
- моделювати навчальну діяльність спрямовану на гуманістичне виховання особистості та розвиток загальнолюдських цінностей, залучення учнів до досягнень рідної культури;
- створювати умови для розвитку дбайливого, відповідального ставлення до природи;
- використовувати ігрові ситуації з метою вивчення проблем вчинків і наслідків поведінки учнів;
- створювати атмосферу творчості, можливості для активного спілкування молодших школярів.

Програмні результати навчання:

- знання навчальної дисципліни, достатні для успішної діяльності в освітній сфері;
- вміння ефективно і гнучко використовувати знання з навчальної дисципліни в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сферах діяльності;
- проектувати навчально-виховний процес з використанням сучасних технологій, відповідних загальним і специфічним закономірностям та особливостям вікового розвитку особистості;
- здатність моделювати уроки інтегруючи різні освітні галузі з застосуванням сучасних педагогічних технологій навчання, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення;
- уміння робити презентації (усно/письмово), виконувати дослідницькі, експериментальні проекти;
- здатність аналізувати навчально-методичні комплекти для початкової школи, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до дидактичних вимог;
- здатність оцінювати навчальні досягнення молодших школярів;
- уміння здійснювати пошук і огляд інформації щодо сучасних технологій навчання у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси (періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо);
- здатність аналізувати перспективний педагогічний досвід учителів із застосування сучасних технологій навчання суспільствознавству для подальшого його впровадження в навчально-виховний процес початкової школи;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи лідерські якості, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Розвиток поглядів на світ і людину в історії суспільства

Лекція 1. Сучасний стан та проблеми суспільствознавчої освіти (2 год.)

Розвиток поглядів на світ і людину в історії суспільства. Світ, його властивості та будова. Людина її походження і сутність. Портрет людства.

Ключові поняття: світ, походження і розвиток життя, цивілізація, суспільство, природа і людина, краса і цінність людини, становлення і самовдосконалення людини, права людини.

Рекомендована література:

основна [2, 5];

додаткова [1, 6].

Семінар 1. Життя людини. Діяльність людини (2 год.)

Вікові етапи людського життя. Визначеність, сенс і мета життя. Цінність життя. Потреби і діяльність людини. Свобода і відповідальність. Цілі й засоби. Організація і саморегуляція діяльності. Духовний світ людини. Людина серед людей.

Ключові поняття: життя людини, діяльність, почуття, емоції, темперамент, свідомість, знання і пізнання, оцінки, цінності, норми, цілі та ідеали, спілкування, мова, людина в суспільстві.

Рекомендована література:

основна [2, 5];

додаткова [1, 6].

Практичне заняття 1-2. Портрет людства. Етнос, народність, нація. Антропологічні риси українців, етнічна карта України, єдність людства (4 год.) (Виїзне заняття до Національного музею історії України (вулиця Володимирська, 2, Київ, 02000)).

Змістовий модуль 2

Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Основи суспільствознавства з методикою навчання»

Лекція 1. Методологічні основи навчання суспільствознавства в початковій школі (2 год.)

Становлення методик викладання природничих та суспільствознавчих наук. Мета та завдання громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти. Пропонований зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі Типової освітньої програми початкової освіти цикл (1-2 класи) під керівництвом Р.Б.

Шияна. Зміст навчання, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» Типової освітньої програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я. Савченко. Науково-методичні аспекти формування та розвиток суспільствознавчих уявлень та понять в початковій школі.

Ключові поняття: методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство», громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти; уявлення і поняття в суспільствознавстві.

Рекомендована література:

основна [2, 3, 4, 5];

додаткова [5, 6].

Лекція 2. Особливості реалізації громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти (2 год.)

Особливості та специфіка досягнення мети та реалізації громадянської та історичної освітньої галузі. Основні змістові лінії та структурні компоненти громадянської та історичної освітньої галузі.

Ключові поняття: наступність у зв'язках між дошкільною, початковою загальною та базовою загальною середньою освітою; системність, перспективність, соціальна і громадянська компетентності; соціальний досвід молодших школярів; зв'язок навчального матеріалу з життям; активне і свідоме нагромадження.

Рекомендована література:

основна [3, 4];

додаткова [5].

Семінар 1. Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей (2 год.)

Реалізація ключових компетентностей: громадянської і соціальної через комплекс компетенцій, які мають специфіку залежно від конкретної галузі, предмета, вікових можливостей учнів. Змістові лінії освітньої галузі «Суспільствознавство» та громадянської та історичної освітньої галузі. Світоглядна позиція у змісті програми навчального предмета «Я у світі», «Я досліджую світ».

Ключові поняття: соціальна і громадянська компетентності; змістові лінії, загальнодидактичні та конкретнопредметні принципи, навчальні програми.

Рекомендована література:

основна [2, 3, 4];

додаткова [5].

Практичне заняття 1. Організація життєдіяльності молодших школярів. Життєдіяльність дитини, різні аспекти її життя, форми активності, види діяльності (2 год.)

Практичне заняття 2-3. Активні методи навчання суспільствознавству в початковій школі. Класифікація активних методів навчання. Характер навчально-пізнавальної й ігрової діяльності, спосіб організації ігрової

взаємодії, місце проведення занять, їхнє цільове призначення, тип використовуваної імітаційної моделі тощо (4 год.)

Змістовий модуль 3

Особливості навчання суспільствознавства у початковій школі

Лекція 1. Форми, методи, прийоми та засоби навчання суспільствознавства у початковій школі» (2 год.)

Поняття про форми навчання. Класифікація методів навчання суспільствознавства. Прийоми та засоби навчання суспільствознавства. Класифікація обладнання (обладнання живого куточку, географічного майданчику, навчально-дослідної ділянки тощо).

Ключові поняття: форми навчання; методи та прийоми навчання; інтерактивні методи, обладнання, інформаційні технології.

Рекомендована література:

основна [2, 5];

додаткова [5].

Практичне заняття 1. Сучасні педагогічні технології в суспільствознавчій освіті початкової школи. Особливості розвивального навчання. Порівняльна характеристика традиційної та розвивальної системи навчання. Формування дослідницької поведінки молодших школярів (2 год.)

Практичне заняття 2-3. Суспільствознавча та екологічна освіта молодших школярів на уроках курсу «Я у світі» та «Я досліджую світ». (4 год.). (Вийзне заняття до Національного науково-природничого музею. (вул. Богдана Хмельницького 15.))

Практичне заняття 4. Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання. Особливості організації та проведення проектних занять у початковій школі. (2 год.)

Змістовий модуль 4

Реалізація суспільствознавчої освіти у змістових лініях освітніх галузей «Суспільствознавство» та «Історична і громадянська» у початковій школі

Лекція 1. Реалізація суспільствознавчої освіти в освітньому процесі початкової школи (2 год.)

Особливості навчання суспільствознавству у 1-2 та 3-4 класах. Формування громадянської компетентності у процесі інтеграції різних освітніх галузей.

Ключові поняття: державний стандарт початкової освіти, типова освітня програма початкової освіти, інтеграція освітніх галузей.

Рекомендована література:

основна [2, 3, 5];

додаткова [3, 5].

Практичне заняття 1. Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу (2 год.)

Практичне заняття 2. Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Використання українських народних традицій та звичаїв у навчанні молодшого школяра (2 год.)

Практичне заняття 3-4. Формування ідентичності та громадянської компетентності учнів в межах змістових ліній «Я Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці». (4 год.)

Практичне заняття 5. Особливості методики організації інтегрованого проектно-тематичного навчання. Організація роботи учнів / учениць на різних етапах проекту. Інтерактивні форми та методи розв'язання проблеми проекту. Формулювання ключової проблеми, вибір теми проекту. Розробка структури освітнього проекту. Навчальний зміст освітнього проекту. Підготовка методичних матеріалів до проектної діяльності (2 год.)

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Практичних	Самостійна Робота / підготовка до семестрового контролю	Підсумковий контроль
Змістовий модуль 1								
Розвиток поглядів на світ і людину в історії суспільства								
1.	Сучасний стан та проблеми суспільствознавчої освіти	2	2	2				
2.	Життя людини. Діяльність людини	6	2		2		2 / 2	
3.	Портрет людства. Етнос, народність, нація. Антропологічні риси українців, етнічна карта України, єдність людства	9	4			4	2 / 2	2
Змістовий модуль 2								
Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Основи суспільствознавства з методикою навчання»								
1.	Методологічні основи навчання суспільствознавства в початковій школі	4	2	2			2	
2.	Особливості реалізації громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти	4	2	2			2	
3.	Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей	4	2		2		2	
4.	Організація життєдіяльності молодших школярів. Життєдіяльність дитини, різні аспекти її життя, форми активності, види діяльності	6	2			2	2 / 2	
5.	Активні методи навчання суспільствознавству в початковій школі	9	4			4	2 / 2	2
Змістовий модуль 3								
Особливості навчання суспільствознавства у початковій школі								
1.	Форми, методи, прийоми та засоби навчання суспільствознавства у початковій школі	6	2	2			2 / 2	
2.	Сучасні педагогічні технології в суспільствознавчій освіті початкової школи. Особливості розвивального навчання. Формування дослідницької поведінки молодших школярів	10	2			2	4 / 4	
3.	Суспільствознавча та екологічна освіта молодших школярів на уроках курсу «Я у світі» та «Я досліджую світ»	12	4			4	4 / 4	
4.	Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання. Особливості організації та проведення проектних занять у початковій школі	8	2			2	2 / 2	2

Змістовий модуль 4 Реалізація суспільствознавчої освіти у змістових лініях освітніх галузей «Суспільствознавство» та «Історична і громадянська» у початковій школі							
1.	Реалізація суспільствознавчої освіти у навчально-виховному процесі початкової школи	6	2	2			2 / 2
2.	Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу	8	2			2	4 / 2
3	Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Використання українських народних традицій та звичаїв у навчанні молодшого школяра	8	2			2	2 / 2
4-5.	Формування ідентичності та громадянської компетентності учнів в межах змістових ліній «Я Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці»	12	4			4	4 / 4
6	Особливості методики організації інтегрованого проектно-тематичного навчання	6	2			2	2 2
Разом за навчальним планом		120	42	10	4	28	40/30 8

5. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль № 1		
Розвиток поглядів на світ і людину в історії суспільства		
1	Життя людини. Діяльність людини	2
2-3	Портрет людства. Етнос, народність, нація. Антропологічні риси українців, етнічна карта України, єдність людства	4
Змістовий модуль № 2		
Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Основи суспільствознавства з методикою навчання»		
4	Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей	2
5	Організація життєдіяльності молодших школярів. Життєдіяльність дитини, різні аспекти її життя, форми активності, види діяльності	2
6-7	Активні методи навчання суспільствознавству в початковій школі. Класифікація активних методів навчання. Характер навчально-пізнавальної й ігрової діяльності, спосіб організації ігрової взаємодії, місце проведення занять, їхнє цільове призначення, тип використовуваної імітаційної моделі	4
Змістовий модуль № 3		
Особливості навчання суспільствознавства у початковій школі		

8	Сучасні педагогічні технології в суспільствознавчій освіті початкової школи. Особливості розвивального навчання. Порівняльна характеристика традиційної та розвивальної системи навчання. Формування дослідницької поведінки молодших школярів	2
9-10	Суспільствознавча та екологічна освіта молодших школярів на уроках курсу «Я у світі» та «Я досліджую світ»	4
11	Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання. Особливості організації та проведення проектних занять у початковій школі	2
Змістовий модуль № 4		
Реалізація суспільствознавчої освіти у змістових лініях освітніх галузей «Суспільствознавство» та «Історична і громадянська» у початковій школі		
12	Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу	2
13	Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Використання українських народних традицій та звичаїв у навчанні молодшого школяра	2
14-15	Формування ідентичності та громадянської компетентності учнів в межах змістових ліній «Я Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громада», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».	4
16	Особливості методики організації інтегрованого проектно-тематичного навчання. Організація роботи учнів / учениць на різних етапах проекту. Інтерактивні форми та методи розв'язання проблеми проекту. Формулювання ключової проблеми, вибір теми проекту. Розробка структури освітнього проекту. Навчальний зміст освітнього проекту. Підготовка методичних матеріалів до проектної діяльності	2
Разом		32 год.

6. Самостійна робота

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1 Розвиток поглядів на світ і людину в історії суспільства		
Тема 2. Життя людини. Діяльність людини освіти (2 год.) Створити презентацію на тему: «Життя людини – найвища цінність» яка міститиме матеріал: серії фотоматеріалів, інтерактивні вправи, вислови митців, цікаву інформацію та завдання. Рекомендована література: основна [2, 5]; додаткова [1, 5].	Семінарське заняття, екзамен	5

<p>Тема 3-4. Портрет людства. Етнос, народність, нація. Антропологічні риси українців, етнічна карта України, єдність людства</p> <p>1. Розробіть розповідь на тему: «Людське життя – найвища цінність», перетворіть її на проблемне викладення.</p> <p>2. Розробіть евристичну бесіду на тему: «Моральні якості людини», припустіть та проаналізуйте можливі помилки вчителя.</p> <p>Рекомендована література: основна [2, 5]; додаткова [1, 5].</p>	<p>Практичне заняття, екзамен</p>	<p>5</p>						
<p>Змістовий модуль 2 Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Основи суспільствознавства з методикою навчання»</p>								
<p>Тема 1. Методологічні основи навчання суспільствознавства в початковій школі (2 год.)</p> <p>1. Здійснити порівняльний аналіз змісту освітніх галузей «Суспільствознавство», «Громадянська та історична освіта».</p> <p>2. Опрацювати основні положення предметів «Я у світі», «Я досліджую світ».</p> <p>Рекомендована література: основна [3, 4].</p>	<p>Семинарське заняття, екзамен</p>	<p>5</p>						
<p>Тема 2. Особливості реалізації громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти (2 год.)</p> <p>1. Проаналізуйте громадянську і соціальну компетентності як ключові, що реалізуються через комплекс компетенцій, які мають специфіку залежно від конкретної галузі, предмета, вікових можливостей учнів.</p> <p>Рекомендована література: основна [3, 4, 5]; додаткова [5].</p>	<p>Практичне заняття, екзамен</p>	<p>5</p>						
<p>Тема 3. Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей (2 год.)</p> <p>1. Проаналізуйте існуючі робочі програми які реалізують громадянську та історичну освітню галузь у початковій школі (по 2 теми). Заповніть таблицю</p>	<p>Практичне заняття, екзамен</p>	<p>5</p>						
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 40%;">Напрямки аналізу</td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> </table>	Напрямки аналізу							
Напрямки аналізу								
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 40%;">Предметні компетентності</td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> </table>	Предметні компетентності							
Предметні компетентності								
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 40%;">Ключові компетентності</td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> </table>	Ключові компетентності							
Ключові компетентності								

<p>Тема 4. Організація життєдіяльності молодших школярів. Життєдіяльність дитини, різні аспекти її життя, форми активності, види діяльності (2 год.)</p> <p>1. Підберіть ігрові форми навчання суспільствознавству для учнів різного вікового періоду.</p> <p>Рекомендована література: основна [2, 5]; додаткова [5].</p>	<p>Практичне заняття, екзамен</p>	<p>5</p>								
<p>Тема 5-6. Активні методи навчання суспільствознавству в початковій школі. Класифікація активних методів навчання. Характер навчально-пізнавальної й ігрової діяльності, спосіб організації ігрової взаємодії, місце проведення занять, їхнє цільове призначення, тип використовуваної імітаційної моделі (2 год.)</p> <p>1. Запропонуйте активні і пасивні методи навчання, які можна використати під час вивчення змістової лінії «Я серед людей»</p> <p>Рекомендована література: основна [1, 2, 5]; додаткова [1, 5].</p>	<p>Практичне заняття, екзамен</p>	<p>5</p>								
<p>Змістовий модуль 3</p> <p>Особливості навчання суспільствознавства у початковій школі</p>										
<p>Тема 1. Форми, методи, прийоми та засоби навчання суспільствознавства у початковій школі (2 год.)</p> <p>1. Складіть план роботи суспільствознавчого гуртка за зразком:</p> <p style="text-align: center;">Гурткова робота</p> <p>Назва гуртка. Девіз гуртка. Емблема.</p> <p style="text-align: center;">Планування роботи гуртка</p>	<p>Практичне заняття, екзамен</p>	<p>5</p>								
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;"></th> <th style="width: 20%;">Вид та місце заняття</th> <th style="width: 30%;">Зміст заняття</th> <th style="width: 40%;">Дата проведення</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Вид та місце заняття	Зміст заняття	Дата проведення						
	Вид та місце заняття	Зміст заняття	Дата проведення							
<p>2. Розробіть сценарій позакласного заходу.</p> <p>Рекомендована література: основна [2, 5]; додаткова [5].</p>										

<p>Тема 2. Сучасні педагогічні технології в суспільствознавчій освіті початкової школи. Особливості розвивального навчання. Порівняльна характеристика традиційної та розвивальної системи навчання. Формування дослідницької поведінки молодших школярів (4 год.)</p> <p>1. Розробіть завдання для експериментальної роботи у початковій школі.</p> <p>2. Розробіть дослідно-творчі завдання які формуватимуть громадянську компетентність у процесі інтеграції різних освітніх галузей.</p> <p>Рекомендована література: основна [1, 2, 5]; додаткова [5].</p>	Практичне заняття, екзамен	10									
<p>Тема 3-4. Суспільствознавча та екологічна освіта молодших школярів на уроках курсу «Я у світі» та «Я досліджую світ» (4 год.)</p> <p>Складіть календарний план, за зразком, вивчення курсу «Я досліджую світ» на I семестр (клас оберіть самостійно. Використовуйте навчальні програми та чинні підручники.</p> <table border="1" data-bbox="108 1025 1086 1214"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Тема</th> <th>Дата</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Тема 1. Як проводити дослідження (4 год.).</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1.</td> <td>Чому я хочу стати дослідником?</td> <td>03. 10. 2018</td> </tr> </tbody> </table> <p>Рекомендована література: основна [2, 3, 5]; додаткова [4, 5].</p>	№	Тема	Дата		Тема 1. Як проводити дослідження (4 год.).		1.	Чому я хочу стати дослідником?	03. 10. 2018	Практичне заняття, екзамен	10
№	Тема	Дата									
	Тема 1. Як проводити дослідження (4 год.).										
1.	Чому я хочу стати дослідником?	03. 10. 2018									
<p>Тема 5-6. Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання. Організація проектних занять у початковій школі (2 год.).</p> <p>1. Підготовка методичних матеріалів до проектної діяльності.</p> <p>Рекомендована література: основна [1]; додаткова [2, 3].</p>	Практичне заняття, екзамен	5									
<p>Змістовий модуль 4</p> <p>Реалізація суспільствознавчої освіти у змістових лініях освітніх галузей «Суспільствознавство» та «Історична і громадянська» у початковій школі</p>											
<p>Тема 1. Реалізація суспільствознавчої освіти у навчально-виховному процесі початкової школи (2 год.)</p> <p>1. Розробіть алгоритм завдань, прийомів роботи, які будуть активізувати діяльність учнів та його рефлексивну свідомість.</p> <p>Рекомендована література: основна [1, 2, 5];</p>	Практичне заняття, екзамен	5									

додаткова [1, 5].								
<p>Тема 2. Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу (4 год.) Побудуйте логічні схеми понять: родина, суспільство.</p> <p>1. Розкрийте зміст понять теми: «Моральні цінності» за зразком:</p> <table border="1" data-bbox="169 481 1102 528"> <thead> <tr> <th data-bbox="169 481 277 528">№</th> <th data-bbox="277 481 587 528">Поняття теми</th> <th data-bbox="587 481 1102 528">Визначення</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>Рекомендована література: основна [2, 5]; додаткова [1, 5].</p>	№	Поняття теми	Визначення				Практичне заняття, екзамен	10
№	Поняття теми	Визначення						
<p>Тема 3. Усвідомлення довілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Використання українських народних традицій та звичаїв у навчанні молодшого школяра. (2 год.)</p> <p>1. Розробіть проект на тему: «Славетні українці».</p> <p>Рекомендована література: основна [3, 4, 5]; додаткова [5].</p>	Практичне заняття, екзамен	5						
<p>Тема 4-5. Формування ідентичності та громадянської компетентності учнів в межах змістових ліній «Я Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці» (4 год.)</p> <p>1. Створити презентацію до однієї із змістових ліній, яка міститиме матеріал: серії фотоматеріалів, інтерактивні вправи, вислови митців, цікаву інформацію та завдання.</p> <p>2. Скласти інструкції до організації творчої роботи, яка спрямована на вироблення навичок громадянської поведінки та виховання громадянських чеснот.</p> <p>Рекомендована література: основна [3, 4]; додаткова [5].</p>	Практичне заняття, екзамен	10						
<p>Тема 6. Особливості методики організації інтегрованого проектно-тематичного навчання (2 год.)</p> <p>1. Розробка та презентація проектної теми за вибором.</p> <p>Рекомендована література: основна [1]; додаткова [1, 5].</p>	Практичне заняття, екзамен	5						
Разом 42 год.	Разом	100						

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання**: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Основи суспільствознавства з методикою навчання», оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

9. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2, 8.3.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	К-ть л-цій, семінарських занять, завдань	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	10 год.	5
2.	Відвідування семінарських занять	4 год.	2
3.	Відвідування практичних занять	28 год.	14
4.	Виконання завдань для самостійної роботи (домашнього завдання)	40 год.	100
5.	Робота на семінарському занятті		20
6.	Робота на практичному занятті		140
7.	Модульний контроль	8 год	100
Підсумковий семестровий рейтинговий бал			381

386:60=6.35 Коефіцієнт: 6.35

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету
A	Відмінно – відмінний (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90-100 балів
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82-89 балів
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35-59 балів
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34 балів

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.4.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Реферативні дослідження, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

9. Методичне забезпечення курсу

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Рекомендована література

Основна:

1. Іонова, Олена Миколаївна. Підготовка майбутніх учителів до застосування інтегрованих форм організації навчального процесу в початковій школі [Текст] : [монографія] / О. М. Іонова, Н. М. Сінопальнікова ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Ін-т педагогіки та психології. – Харків : Щедра садиба плюс, 2014. – 263 с. : рис., табл. - (Педагогічна бібліотека Інституту педагогіки та психології). - Бібліогр.: с. 191-225.

2. Крамаренко, Алла Миколаївна. Методика навчання у ВНЗ освітніх галузей "Природознавство" та "Суспільствознавство" [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. спец. 8.01010201 Початкова освіта / Алла Крамаренко; Бердян. держ. пед. ун-т. – Донецьк : Ландон-XXI, 2013. – 241 с.

3. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К. : ТД «Освіта- центр +», 2018. – 240 с.

4. Державний стандарт початкової освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>

5. Старєва, Анна Михайлівна. Методика навчання суспільствознавства [Текст] : навч.-метод. посіб. / А. М. Старєва. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 483 с.

Додаткова:

1. Актуальні питання з громадянської освіти: Збірник матеріалів. 3-4 класи / Упор.: О. Стребна. – Тернопіль. Мандрівець, 2008. – 144с.

2. Довідник молодшого школяра [Текст] : [посібник] / [Л. П. Ткаченко та ін.]. – Х. : Веста : Ранок, 2012. - 143 с.

3. Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України про викладання навчальних предметів у початковій школі загальноосвітніх навчальних закладів України у 2016 / 2017 навчальному році. – 31 с.

4. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 392.

5. Особливості викладання освітньої галузі суспільствознавство у початковій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://studfiles.net/preview/5258644/page:2/#6>

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи суспільствознавства з методикою навчання»

Разом: 120 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 28 год.; самостійна робота – 40/30 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4				
Назва модуля	Розвиток поглядів на світ і людину в історії суспільства			Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Основи суспільствознавства з методикою навчання»					Особливості навчання суспільствознавства у початковій школі				Реалізація суспільствознавчої освіти у змістових лініях освітніх галузей «Суспільствознавство» та «Історична і громадянська» у початковій школі				
Кількість балів за модуль	69 балів			96 бал					100 балів				116 бал				
Теми	1	2	3-4	1	2	3	4	5-6	1	2	3-4	5	1	2	3-4	5	6
Теми лекцій	Сучасний стан та проблеми суспільствознавчої освіти (1бал)			Методологічні основи навчання суспільствознавства в початковій школі (1 бал)		Особливості реалізації громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти . (1 бал)			Форми, методи, прийоми та засоби навчання суспільствознавства у початковій школі (1бал)				Реалізація суспільствознавчої освіти у навчально-виховному процесі початкової школи (1бал)				
Теми семінарських і практичних занять	Життя людини. Діяльність людини (10+1 балів) Портрет людства. Етнос, народність, нація. Антропологічні риси українців, етнічна карта України, єдність людства. (20+2 бали) модульний контроль-25 балів					Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей (10+1 балів) Організація життєдіяльності молодших школярів. Життєдіяльність дитини, різні аспекти її життя, форми активності, види діяльності (10+1 балів)			Активні методи навчання суспільствознавству в початковій школі (20+2 бали) модульний контроль-25 балів і				Сучасні педагогічні технології в суспільствознавчій освіті початкової школи. (10+1балів) Суспільствознавча та екологічна освіта молодших школярів на уроках курсу «Я у світі» та «Я досліджую світ» (20+2бали) Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання (10+1 балів) модульний контроль-25 балів				
Самостійна робота Табл. 6.1	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	10 балів	5 балів	5 балів	10 балів	5 балів	10 балів	5 балів
Разом	381 балів																